

ده قطره از غدیر

محمود مهدی پور

قطره اول: پرسشهای غدیر

در زمینه غدیر و ولایت علوی صدها پرسش وجود دارد که گردآوری آن در یک مقاله امکان پذیر نیست ؛ ولی مروری بر این پرسشها در عید غدیر، امت اسلامی را به تفکر و تأمل وامی دارد و زمینه آشنایی نسل نو با فرهنگ غدیر را فراهم می آورد.

1. واقعه غدیر چه بود و در سرزمین غدیر چه گذشت؟
2. پیام غدیر و خطبه غدیر چیست و چه ویژگیهایی دارد؟
3. چرا و چگونه ماجرای غدیر به فراموشی سپرده شد؟
4. وظیفه دولت و مجلس در برابر پیام غدیر چیست؟
5. ما برای رساندن پیام غدیر به کودکان و محققان و عموم مردم چه کرده ایم؟
6. چه کسانی و چرا غدیر را کتمان کردند؟
7. وظیفه روحانیت، شورای عالی انقلاب فرهنگی، صدا و سیما و رسانه های دیگر در برابر پیام غدیر چیست؟
8. وظیفه تک تک افراد مسلمان در برابر این پیام رسول اعظم(صلی الله علیه وآله) چیست؟
9. چه کسانی و چگونه پیام غدیر را تحریف کرده اند؟
10. آداب و اعمال مستحب در روز عید غدیر چیست؟

قطره دوم: اهمیت غدیر

1. هیچ موضوعی در قرآن به اندازه چهار اصل مورد تأکید قرار نگرفته است:
1. توحید؛
2. ولایت؛
3. تقوا؛
4. معاد.

برای هر کدام از این محورهای چهارگانه، می توان صدها آیه قرآن را شاهد آورد؛ گویی این چهار اصل ارکان چهارگانه جامعه اسلامی است . توحید مهم ترین «اصل عقیدتی» در زندگی بشریت است . ولایت مهم ترین «تکلیف سیاسی» در جامعه بشری است.

تقوا مهم ترین «نیاز اخلاقی» و ترمز چرخ زندگی در مسیر پر پیچ و خم و پر نشیب و فراز زندگی جامعه بشری است.

و معاد حقیقتی است که هزاران مصلحت به همراه دارد و بزرگ ترین پشتوانه اخلاق و عرفان و قانون سیاست و ترمینال نهایی و ایستگاه عمومی کاروان انسانها روز محشر است.

قطره سوم: ابلاغ پیام غدیر

مهم ترین وظیفه مبلغان اسلام، شناخت و تبیین و دفاع و تبلیغ و تلاش برای اجرای همین چهار اصل است. تبلیغ توحید، تبلیغ ولایت، تبلیغ تقوا و تبلیغ معاد . بعثت پیامبران برای تبلیغ و روشنگری و تلاش برای حاکم شدن این امور در ذهن و زندگی جامعه بشری است. پیامبران الهی تمام تلاش خویش را برای نهادینه شدن این امور و اصلاح فرهنگ عمومی بر پایه این معارف به کار گرفتند . رسول گرامی اسلام(صلی الله علیه وآله) در خطبه غدیر ابلاغ اندیشه غدیر به همه نسلها و سرزمینها را وظیفه امت دانست و فرمود: «فَلْيُبَلِّغِ الْخَاضِرُ الْغَائِبَ وَ الْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ»^۱ حاضران به غائبان و پدران [این پیام را] تا قیامت به فرزندان برسانند.

قطره چهارم: ارمغان غدیر

دستاورد «توحید» رهایی از بتهای گوناگون و خدایان دروغین خود ساخته بی شمار و آرامش روح و جان آدمی است. در سایه توحید انسان به غیر خدا دل نمی بندد و از غیر خدا بیم ندارد، ((لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ))^۲

ارمغان «ولایت» رهایی از سلطه اجتماعی طاغوتها است، ولایت الهی شعبه ای از توحید است و بدون ایمان به خدا و توحید و عقیده به اولیای الهی و پذیرش قانون خدا و مجری قانون الهی انسان در ظلمات زندگی می کند، ((اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ))^۳ «خدا سرپرست و ولی مؤمنان است، آنان را از ظلمتها به سوی نور می برد»؛ ولی کفار اولیای متعدد دارند و طاغوتها آنان را از نور به سوی ظلمات می کشانند و گرفتار آتش جاودان جهنم می شوند.

قطره پنجم: رابطه تقوا و ولایت

۱. الإحتجاج علي أهل اللجاج، طبرسی، نشر مرتضی، مشهد، 1403ق، ج 1، ص 62.

۲. یونس / 62.

۳. بقره / 254.

قوانین الهی دو گونه است: قوانین فردی و قوانین اجتماعی، برای اجرای قوانین فردی تقوا لازم است. تقوا، تقوا، تقوا. برای اجرای قوانین اجتماعی اسلام، و اقامه واجبات کفایت، ولایت لازم است. ولایت، ولایت الهی.

تقوا، سپردن زمام تمایلات نفس و غرایز به قانون الهی است، بطوری که حرکت و توقف و سکوت و فریاد و دیدن و ندیدن و گفتن و نگفتن و شنیدن و نشنیدن و خوردن و نخوردن و خواب و بیداری و رفتن و ماندن و پوشیدن و نپوشیدن همه و همه بر اساس دستور الهی، «تقوا» انجام می شود. تقوا انجام تمام واجبات است و گریز از مجرمات الهی.

البته بدون دین شناسی و تفقه، حرکت در خط تقوا و پارسایی امکان پذیر نیست، تقوا غیر از علم به قانون الهی، قدرت اراده و مهار نفس سرکش و تربیت اخلاقی لازم دارد.

برای اجرای قوانین اجتماعی و واجبات کفایتی ولایت لازم است. کارهایی مثل: جهاد و دفاع، جهاد مالی و اقتصادی، جهاد زبانی و رسانه ای، امر به معروف و نهی از منکر، اجرای حدود و دیات و تعزیرات و نظارت بر معاملات و قراردادهای اجتماعی، قضاوت و داوری در اختلافات مالی و حقوقی و کیفری، رسیدگی به فوریتهای اجتماعی مثل آمدن ادرسانی در سیل و زلزله و حریق و نجات غریق، آموزش و تعلیم دانشهای ضروری برای زندگی مسلمانان، حمایت از مظلومان و مهار دزدان و رهنان پیدا و پنهان، دزدان سرگردنه و گردنه های اینترنتی و برقراری امنیت اجتماعی، گردآوری، نگهداری، ساماندهی و مصرف بیت المال و اموال عمومی، طبق دستور الهی، رسیدگی به اموال و اشخاص و اشیاء بدون مسؤول و سرپرست خاص، برنامه ریزی برای نظام تعلیم و تربیت دینی و رسیدگی به امور مساجد و مدارس و نشر فرهنگ اسلامی و مرزبانی از دنیای اسلام همه واجبات کفایتی است که بدون ولایت و حکومت اسلامی نیازها تأمین نمی گردد.

اجرای این گونه قوانین، راهی جز تشکیل نظام و دولت اسلامی ندارد. فریاد غدیر و پیام غدیر، سپردن زمام امور به رهبران الهی و منصوبان رسول گرامی اسلام و جانشینان شایسته آن حضرت و در عصر ما «فقهای جامع الشرایط» است.

عید غدیر، عید شناخت و معرفی «نظام سیاسی اسلام» است. اگر تقوا، «صراط مستقیم» در زندگی فردی است، «ولایت» صراط مستقیم در سبک زندگی اجتماعی است.

اگر تقوا، ضامن تربیت و خودسازی است، ولایت ضامن اصلاح جامعه است. اگر عید فطر و قربان، عید موفقیت در خودسازی و عید تقوا و ایثار است. عید غدیر، عید دست یابی به الگوی کامل حکومت اسلامی در زندگی اجتماعی است.

«تقوا و ولایت» دو گام بلند به سوی بهشت جاوید الهی است. تقوا شرط قبول اعمال و عبادات فردی و پذیرش ولایت اولیای الهی، شرط قبولی اعمال فردی و اجتماعی است. دفاع و جهاد و خمس و زکات و حتی حج و نماز بدون پذیرش ولایت رهبری الهی مطلوب و مقبول نیست.

قطره ششم: غدیر، قطب نمای جامعه اعلام ولایت علوی، معرفی معیار الگوی زندگی اسلامی در حوزه سیاست و مدیریت است. چشم انداز مدیریت امت و اصول حاکم بر زندگی اجتماعی مسلمین، با معرفی امیر المؤمنین و بیعت عمومی با آن بزرگوار ابلاغ گردید. غدیر شاخص سبک زندگی اسلامی و امیر المؤمنین میزان و معیار قانون و عدالت و عرفان و اخلاق و مدیریت اسلامی است. غدیر «طرح هادی» جامعه بزرگ اسلامی است که طراح آن خدای جهان آفرین است.

زندگی اسلامی، ریشه در عقاید دینی دارد و با هدایتها و رهنمودهای ولی امر امت، ساماندهی و به روز می شود. دست یابی به سبک زندگی دینی بدون شناخت و پیروی از «صراط مستقیم» علوی امکان پذیر نیست.

غدیر، قبله نمای دقیق امت است. هر گونه انحراف از پیام غدیر و هر گونه کندروی و تندروی در مسیر و مدار آن، عامل محرومیت از نعمتهای بیکر ان الهی و نقص دینداری و سبب خروج از اتوبان سعادت و بزرگ راه شریعت و افتادن در دام و درّه های هولناک سیاست و اقتصاد شرقی و غربی است. امیرالمؤمنین هم راه صراط «معرفت الهی» است و هم صراط مستقیم «عبادت و اطاعت الهی».

امیرالمؤمنین (علیه السلام) در نهج البلاغه صریحاً اعلام کرده است: «لَا يُقَاسُ بِآلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَحَدٌ وَلَا يُسَوَّى بِهِمْ مَنْ جَرَتْ نِعْمَتُهُمْ عَلَيْهِ أَبَدًا هُمْ أَسَاسُ الدِّينِ وَ عِمَادُ الْيَقِينِ إِلَيْهِمْ يَفِيءُ الْغَالِي وَ بِهِمْ يُحَقَّقُ التَّالِي وَ لَهُمْ خَصَائِصُ حَقِّ الْوَلَايَةِ وَ فِيهِمُ الْوَصِيَّةُ وَ الْوَرَاثَةُ كَسَى مِنْ أَمْتِ رَا بِأَلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) مَقَابِسَهُ نَتَوَانُ كَرْد وَ كَسَانِي كِه رِيز خَوَار نِعْمَتِ آلِ مُحَمَّدٍ بَا أَنَهَا بَرَابَرِ نَخَوَاهَنْد بُوَد. أَنَانِ اسَاسِ دِينِ وَ اركَانِ يَقِينِ اَنْد. غَلُو كُنْدِه بَايدِ بَسُوِي أَنَانِ بَارِ گَرْدَد. وَ عَقَبِ مَانْدِه بِه أَنَانِ مَلْحَقِ شُود. وَ يَزْگِيهَائِ وَلَايَتِ از آن أَنَانِ اسْتِ وَ وَصِيَّتِ وَ وَرَاثَتِ در ميان ایشان اسْت.»

قطره هفتم: برای غدیر چه کرده ایم؟
 با وجود تلاشها، زحمات، فداکاریهای فراوانی که برخی دوستان و شیفتگان امیرالمؤمنین(علیه السلام) و مراکز پژوهشی نرم افزاری، اطلاع رسانی، آموزشی، تبلیغی و ادبی و علمی برای شناخت و معرفی این پیام الهی و نبوی به بشریت و امت اسلامی انجام دادند؛ هنوز «پیام غدیر» در غربت به سر می برد و تقصیر و قصورها و غفلتهای و چهل و بی خبریها و صدها عامل سیاسی و اقتصادی و انگیزه های دنیوی مانع معرفی درست و جامع غدیر و پیام غدیر به زبان روز و به نسلهای امروز و کشورهای گوناگون است:

1. هنوز اتوبانی که از نزدیک غدیر می گذرد نامی از ولایت و غدیر ندارد؟
2. امروز نشانی از مسجد الغدیر در نزدیکیهای «حجفه» نیست و کاروانی در آنجا اطراق نمی کند.
3. هنوز مدیران فرهنگی و زبانداران ما خطابه غدیر را به زبانهای زنده، ترجمه و تشریح نکرده اند؟
4. هنوز برخی استادان علوم سیاسی ما بدون فهم خطبه غدیر بر کرسی تدریس اندیشه و فقه سیاسی تکیه می زنند.
5. هنوز خطابه غدیر، همچون خطبه زهرای مظلوم در مسجد النبی (صلی الله علیه وآله) گوش شنوایی نمی یابد؟
6. هنوز برخی بازاریان ما به چراغانی و مداحی و قصیده خوانی درباره غدیر قناعت می کنند و بسیاری از فهم و نشر فرهنگ غدیر و هزینه کردن برای ابلاغ پیام غدیر دریغ می ورزند.
7. هنوز بین برخی محققان ما درباره «مولا» و تفسیر ولایت و حکومت و دوستی و مودت گفتگو است.
8. هنوز رابطه ولایت فقیه و ولایت علوی برای برخی فقهای ما ناشناخته است.
9. هنوز برخی بین مدیریت فقهی و مدیریت علمی، و نصب الهی و انتخاب مردمی سرگردان اند و بدون فهم آیات ولایت و معارف نهج البلاغه، فلسفه سیاسی تدریس می کنند.
10. هنوز زنجیره ولایت الهی، ولایت نبوی، ولایت علوی و دیگر امامان معصوم (علیهم السلام) برای برخی با آزادی و دموکراسی ناهماهنگ تلقی می شود.
11. هنوز یک فیلم جامع و کامل و غنی و دقیق برای معرفی غدیر و گزارش این بزرگ ترین حادثه سیاسی عصر نبوی نساخته ایم.
12. هنوز حفظ خطابه غدیر، ترجمه و تشریح و تدریس آن در نظام آموزشی حوزه و دانشگاه جایگاهی ندارد.

قطره هشتم: مواضع در برابر غدیر
 مسلمین در برابر پیام غدیر چهار گونه موضع متفاوت گرفتند:

1. گروهی پر شمار با کتمان و سکوت، پیام غدیر را به دست فراموشی سپردند و زندگی آرام را بر دخالت در سیاست ترجیح دادند.
2. گروهی به اعتراض و انکار و مبارزه پنهان و علنی با پیام غدیر پرداختند.
3. گروه ساده اندیش و فریب خورده به توجیه و تحلیل نادرست غدیر دل خوش کردند و «مولا» را دوست معنا کردند.

گروهی اندک بر تبلیغ و تبیین و روشننگری و حمایت از اندیشه ولایت علوی و خطبه غدیر رسول خدا(صلی الله علیه وآله) ثابت و استوار باقی ماندند و همه مشکلات (زندان و آوارگی و شلاق و اعدام) را در این راه به جان خریدند.

به قول یک نویسنده خوش ذوق:

* غدیر بود، رفتیم پیشانی ابودر را ببوسیم و بگوییم برادر «عیدت مبارک»، پیشانیش از آفتاب ربذه سوخته بود.

* به ابن سکیت گفتیم «علی» هیچ نگفت؛ نگاهمان کرد و گریست، زبانش را بریده بودند.

* خواستیم دستهای میثم را بگیریم و بگوییم «سپاس خدای را که ما را از متمسکین به ولایت امیرمؤمنان قرار داد»، دستهایش را قطع کرده بودند.

* گفتیم «یک سیّدی بیاییم و عیدی بگیریم»، سیّدی! کسی از بنی هاشم، جسدهایشان درز لای دیوارها شده بود و چاه از حضور پیکرهای بی سرشان پر بود.»¹

قطره نهم: سرانجام کتمان گران غدیر
 طبق نقل و پژوهش علامه امینی در الغدیر، 110 تن از صحابه، 84 تن از تابعان و 361 تن از عالمان و محدثان اهل سنت، حدیث غدیر را نقل کرده اند و گروهی از حاضران غدیر با وجود درخواست شهادت، این حقیقت را کتمان کردند و هر کدام به دردی و مشکلی گرفتار شدند؛ از جمله:

1. انس بن مالک به بیماری برص (پیشی) مبتلا گردید؛
2. براء بن حازب نابینا شد؛

1. خطبه غدیر، معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه، چاپ اول، 1390ش، ص10.

3. زید بن ارقم نا بینا شد؛
 4. جریر بن عبدالله بجلی بر جاهلیت قبل از اسلام برگشت؛
 5. معقیب بن ابی فاطمه اوسی، از امنای بیت المال در عصر عمر خلیفه دوم به بیماری جزام مبتلا گردید.^۱
- در احادیث آمده که امیرالمؤمنین (علیه السلام) در میان جمعیتی در کوفه، پرسیدند: کدام یک از شما قول پیامبر که فرمود: «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَيَّ مَوْلَاهُ» را شنیده اید؟ دوازده نفر برخاسته و شهادت دادند که حدیث را از پیامبر شنیده اند؛ حضرت از انس پرسید: چرا تو شهادت ندادی؟ گفت: سن من زیاد شده و فراموش کرده ام. حضرت فومود: «اگر دروغ بگویی خداوند تو را گرفتار پیسی (برص) سازد که عمامه آن را نپوشاند.» و انس به همین بیماری گرفتار شد.^۲
- قطره دهم: کتاب شناسی غدیر
- غدیر در آینه کتاب، نام اثری ارزشمند است که به معرفی آثار تألیف شده در زمینه غدیر پرداخته است. این کتاب هزار و هشتاد (1080) اثر مستقل درباره غدیر از مؤلفان قرن دوم تا یازدهم هجری را معرفی کرده و شامل آثار چاپی و خطی به 20 زبان است. این کتاب جامع ترن مآخذشناسی درباره غدیر است که توسط نویسندگان محترم محمد انصاری زنجانی تألیف و توسط انتشارات دلیل ما منتشر شده است.

۱. در این زمینه منابع زیر را ببینید:
 1. الفقه علی مذاهب الاربعه، ج 4، ص 75؛
 2. المعارف، ص 580؛
 3. انساب الاشراف، ج 2، ص 156، ح 169؛
 4. تاریخ مدینه دمشق، ج 3، ص 174.
 ۲. نهج البلاغه، سید رضی، حکمت 311.